

Remissvar

2019-10-08
 Klara Wirdby
 Telefon 026-17 73 52
 Klara.wirdby@gavle.se

Samhällsbyggnad Gävle

Remissvar Dagvattenpolicy

Beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnad Gävle har tagit emot Dagvattenpolicy på remiss från kommunledningskontoret. Dagvattenpolicyn utgör en del av Gävle kommuns arbete med övergripande planering för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt vattendirektivet och för att uppnå en god bebyggd miljö. Policyn har utarbetats av en förvaltnings- och bolagsövergripande arbetsgrupp inom kommunen.

Yttrande över förslaget

Övergripande synpunkter

Sammanfattningsvis anser Samhällsbyggnad Gävle att det finns en tydligare grund i förslaget än den dagvattenpolicy som nu ersätts. Nuvarande förslag är tydligare att läsa och lättare att hänvisa till.

Samhällsbyggnad vill framhålla att det är viktigt att klargöra syftet med alla kommunala styrdokument som tas fram, så att de får en konkret nytta i verksamheten. Inom VA- och dagvattenområdet finns en rad styrdokument, i en hierarkisk ordning från Översiktsplan till Miljöstrategiskt program, VA-översyn, VA-strategi, VA-plan och nu en dagvattenpolicy. I förslag till policy anges dessutom att det behöver tas fram riktlinjer. Frågan är om alla dessa styrdokument är nödvändiga eller om arbetet kan effektiviseras genom att frågorna behandlas i färre antal dokument?

Samhällsbyggnad anser att förslaget till dagvattenpolicyn skulle kunna innehålla tydligare ställningstaganden med en högre ambitionsnivå. Policyn bör ge stöd för enskilda tjänstemän att motivera varför åtgärder krävs som kan vara hårdare än lagkrav eller branschstandard. Kanske kommer nödvändiga förtydliganden istället komma att göras i riktlinjerna. Önskvärt vore dock att de ställningstaganden som krävs hanteras i dagvattenpolicyn för att slippa ytterligare ett dokument. Om det tas fram riktlinjer, utöver policyn, blir det viktigt att dokumenten kan läsas tillsammans och att de antas tillsammans. Eftersom det är oklart vad riktlinjerna kommer att innehålla kan eventuellt några kommentarer nedan omfatta arbetet med riktlinjerna.

Dokumentet upplevs sakna ett fördjupande och utvecklat resonemang kring ekosystemtjänster. Begreppet nämns under mål 3, vilket är bra. Eftersom

ekosystemtjänster har så stor bärighet på dagvattenfrågan och påverkar de andra målen bör det dock förklaras mer utförligt vad ekosystemtjänster är och ges mer utrymme. Det vore därför positivt om det kunde läggas som en övergripande del och utgångspunkt, eventuellt som en faktaruta eller information i början på dokumentet.

Översiktsplanen är ett viktigt strategiskt dokument som har stor bärighet på VA- och dagvattenfrågan. Ett utförligare resonemang om vad Översiktsplanen för Gävle kommun anger avseende dagvatten vore positivt.

Målen skulle kunna ses över och eventuellt göras mer SMART;a (specifikt, mätbart, accepterat, realistiskt, tidsatt).

Väghållaren har inte varit delaktig i framtagandet av policyn, något som hade varit önskvärt med tanke på dess ansvar.

Synpunkter på respektive kapitel

Policyns tillämpning och omfattning

(Sid 3) Första meningen är otydlig avseende tillämpning i områden med äldre detaljplaner som inte är utbyggda än.

Förslag: *"Dagvattenpolicyn gäller vid all nybyggnation och ombyggnation. Den ska även vara vägledande vid åtgärder inom befintliga områden. Det kan även gälla områden som omfattas av äldre detaljplaner där dagvattenfrågan inte beaktats utifrån de krav, den kunskap och de regelverk som gäller idag."*

Mål 1 Bevarad vattenbalans och förbättrad vattenkvalitet

Mål 1 kan ses som två olika mål med två separata effekter, de skulle således kunna delas upp.

Punkt 10: Ambitionsnivån kan höjas i denna punkt, minskad belastning bör i första hand eftersträvas, och där så inte är möjligt åtminstone inte öka.

Förslag: *"Kommunen ska ställa krav på att föroreningsbelastningen i samband med nya exploateringar och verksamheter ska minska där så är möjligt."* Det behöver även förtydligas vilken kommunal aktör som säkrar att detta verkställs och hur.

Punkt 11: Vad avgör om mottagande recipient är känslig? Bör inte ambitionen vara att detta ska gälla alla recipienter? Vilka förändringar i befintlig miljö avses? Förändringar som kräver bygglov/marklov? Hårdgörande av ytor? Andra förändringar? Punkten behöver förtydligas.

Mål 2 Klimatanpassad och robust dagvattenhantering

Punkt 1: Ska punkten kompletteras för att förtydliga vad som ska gälla vid nyexploatering som kräver detaljplan/ändring?

Exempelvis: *"Vid nyexploatering eller förändrad markanvändning ska en dagvattenutredning tas fram i detaljplaneprocessen. I de fall där det är oskäligt ska det motiveras och dokumenteras."*

Punkt 3: Denna punkt medför att det behövs en differentierad dagvattentaxa som ger incitament till att göra åtgärder. Punkten är luddig och ger inte tydligt stöd för att ställa krav.

Förslag: *"För att minska volymbelastningen på den allmänna dagvattenanläggningen ska lokal infiltration och fördröjning ske där så är möjligt."* Undantag kan alltså ske där det inte finns plats eller där det blir för dyrt.

Punkt 4: I varje dagvattenutredning ska en bedömning göras över hur stor del av avrinningsområdet som behöver tas med. Ofta är det inte tillräckligt att bara titta på detaljplaneområdet, men i många fall kan hela avrinningsområdet vara alltför stort.

Punkt 5: När ska man undersöka ledningsnätets kapacitet? Redan vid Nya ärenden? Vilka ska ta fram nödvändigt underlag om investeringskostnader om kapaciteten inte är tillräcklig? Vem fattar beslutet om vad som ska göras? Ansvaret för genomförande behöver förtydligas.

Punkt 7: Begreppet *"allmän mark"* behöver förtydligas – att det handlar om VA-huvudmannens del av anläggningen. Det skulle annars kunna förväxlas med kommunens ansvar för allmän plats. Branschstandard handlar väl bara om rör? Var kommer öppna lösningar in och hur ser ansvarsfördelningen ut för dessa? Det bör kunna finnas öppna lösningar som ingår i VA-huvudmannens ansvar. Punkten behöver tydliggöras.

Punkt 8: Hur fungerar den punkten mot privata fastighetsägare som ofta inte ens vet att det finns ledningar att ta hänsyn till? Eller vilka träd som kan orsaka problem? Rör denna punkt enbart allmän platsmark? Svårt med uppföljningen. Tydliggör eventuell avgränsning.

Mål 3 Skapa värden för staden

Detta avsnitt är mycket viktigt för att skapa en attraktiv och hållbar stad, vilket gör att det kan vara motiverat med fler punkter. Punkterna innehåller dessutom många ord, det vore fördelaktigt att dela upp dem så att det kan förtydligas.

Punkt 1. För lång, behöver renodlas för att bli tydligare och få slagkraft.

Förslag: *"Vid planering av gårdsmiljöer, offentliga rum och allmänna platser ska dagvatten nyttjas för att skapa attraktiva miljöer och ekosystemtjänster"*. Riktlinjerna bör sedan specificera vad man menar och vad man vill uppnå.

Punkt 2: Nästan samma som punkt 1. Vilka är berörda aktörer? Behöver formuleras om och kortas ned.

Fler punkter? Exempel: *"Dagvattenhanteringen ska bidra till att stärka stadens grönstruktur."*

Exempel 2: *"Dagvattenlösningar ska väljas så att de i så stor utsträckning som möjligt bidrar med ekosystemtjänster"*.

Exempel 3 *"Där olika dagvattenlösningar är möjliga ska den lösning som bidrar mest till stadens grönstruktur och ekosystemtjänster väljas"*

Mål 4 Samverkan, ansvarsfördelning och tydliga roller

Punkt 2: En dagvattenutredning ska göras vid behov. Punkten behöver kopplas ihop tydligare med Mål 2.

Punkt 3: Förtydliga om det räcker med att man tittar på principiösningen eller om det bör vara en projekterad lösning som ska bedömas? Ska det ske i samråd med Miljö- och hälsoskyddsavdelningen på Samhällsbyggnad Gävle?

Punkt 5: Förtydliga ansvaret. Vem ska följas upp avtalen och när? Vem skickar signaler att det ska göras?

Punkt 6: Hur ser vi på samarbeten mellan kommun och privat exploatör om att nyttja gemensamma ytor för dagvattenhantering, hur ska ansvar fördelas, kostnader för investering samt drift? Behövs riktlinjer kring detta.

Det saknas en diskussion om vem som ansvarar för hålla kunskap och jobba för utveckling inom dagvattenområdet inom kommunen. Ska det vara hos VA-huvudmannen, kommunen eller hos flera? Hur får vi ett lyft inom kommunen?

Ansvarsfördelning mellan olika aktörer

Resonemanget kring det kommunala ansvaret behöver förtydligas, vad lutar man sig på när man säger att det är kommunens ansvar att tillvara ta dagvatten? Det vore bra med ett utförligare resonemang om detta är lagstyrt (PBL?) eller praxis.

Bild sid 8: Man kan tolka bilden som att det är tillåtet för privata fastighetsägare att leda ut dagvatten från egen parkering till vägdike, är det korrekt uppfattat? I så fall, är det lämpligt? Bör inte det avtalas i så fall?

Kommunalt ansvar

I 5:e stycket, andra meningen, behöver det förtydligas vad som avses. Idag tillåts inte andra bygga dagvattenanläggningar på allmän plats (kommunens mark). Menas byggnation genom markanvisningsavtal eller exploateringsavtal på mark som kommunen avser att sälja?

Planprocessen

Sista stycket sid 9: Det som beskrivs finns inte i nuvarande ÖP. Vem ansvarar för att ta fram information om översvänningsområden om avrinningsstråk och så vidare och när ska det göras? Det är viktig information men ingen har uppdraget, utan det behöver förtydligas.

3:e stycket, sidan 10: Det behöver förtydligas vem som ska ansvara för uppföljning av själva funktionen av det som regleras i avtal? Är det bygglov och Miljö och Hälsa som gör kontrollen? ”*följas upp och granskas, både i bygglovsskedet, samt i tillsyn...*” I bygglovet kan endast krav ställas som finns villkorat i plankarta och planbestämmelser, vilket är juridiskt bindande.

Huvudman för allmän plats

I första stycket anges att man ska förhålla sig till framtagna mål och strategier,

det behöver förtydligas vilka mål och strategier som åsyftas? Är det denna policy och följande dokument som ska arbetas fram eller andra mål och strategier i andra kommunala styrdokument?

Under Mål 1 beskrivs att öppna lösningar som möjliggör infiltration ska eftersträvas, varför det kan tolkas som att det är möjligt att öppna lösningar kan ingå i allmänna dagvattenanläggningen. I så fall bör det kunna vara VA-huvudmannens ansvar att sköta dessa. Det innebär ansvar för gräsklippning och annan grönskötsel som är nödvändig för dagvattenanläggningens funktion med mera. Självklart går det att avtala med kommunen kring skötsel, men det behöver pekas ut vem som är ansvarig. Det är viktigt att klargöra vem som står för kostnaden för underhåll och reparation osv.

Sista stycket sid 10: När är det lämpligt att leda direkt till recipient? Det bör göras en översyn över var befintligt dagvattensystem behöver kompletteras med ytterligare dagvattenanläggningar. Det behöver förtydligas vem som ansvarar för översynen.

VA-verksamhetens ansvar

VA-huvudmannen ansvarar för att ta fram lokala föreskrifter samt taxor. Här bör det framgå att VA-huvudmannen också ska ta fram differentierade dagvattentaxor eftersom det möjliggör ett tydligt incitament att faktiskt göra åtgärder på fastigheter.

I näst sista stycket anser vi att även markägaren och Samhällsbyggnad Gävle ska tillfrågas. Eftersom dagvattenhantering i vissa lägen blir synlig behöver det göras en avvägning mellan funktion och form. På många platser är gestaltungsfrågorna viktiga, vilket innebär att lösningen behöver utgå ifrån fler parametrar än bara de tekniska förutsättningarna.

Fjärde stycket s 11: Samhällsbyggnad Gävle anser att det ska finnas krav i ABVA på vad man får släppa i det allmänna dagvattennätet. Skrivningen är svag och det bör specificeras att VA-huvudmannen ska ta fram krav. Sjätte stycket s 11: Vagt, stryk *där så är möjligt*. Förslag: *"Som ett led att minska negativ påverkan på miljön och människors hälsa från förorenat dagvatten ska VA-huvudmannen arbeta för att anpassa och utveckla dagvattensystemet i linje med policyns mål och intentioner"*.

Övriga

Andra stycket, s 12: Tydliggör vad skälighetsnivå är eller kommer det i riktlinjerna?

Tredje stycket, s 12: Tydliggör vilken nivå som avses.

Fastighetsägare och verksamhetsutövare

Sista meningen i femte stycket på sidan 12. Meningen *"Betydande ändringar av befintliga anmälningspliktiga/tillståndspliktiga dagvattenanläggningar ska anmälas till Miljö- och hälsoskyddsavdelningen, Samhällsbyggnad Gävle."* bör ersättas med *"Ändringar av befintliga anmälningspliktiga/tillståndspliktiga dagvattenanläggningar som har betydelse ur miljösynpunkt ska anmälas till Miljö- och hälsoskyddsavdelningen, Samhällsbyggnad Gävle."*

Exploatör

Meningen i andra stycket bör efter *"...utifrån dagvattnets sammansättning och mängd..."* kompletteras med *"...samt vad som reglerats i avtal"*.

Sista stycket, s 12: Texten behöver överensstämma med det som står under avsnittet om kommunalt ansvar och formuleringen kan i stort sett vara densamma. Skrivningen behöver även överensstämma med vad som ryms inom bygglovsprocessen. Texten nedan beskriver den.

"Det är vid bygglovsprövningen som detaljplanebestämmelserna används. Vid prövningen om en åtgärd stämmer med detaljplanen är det endast plankartan och planbestämmelserna som har direkt rättsverkan. Planbeskrivningen kan användas för att tolka innebörden i planbestämmelserna. Planens bestämmelser ska alltid följas strikt. Om ansökan t.ex. gäller uppförandet av en byggnad på en fastighet så provas inte någon del av omgivningen.

När ett lov har beviljats eller en anmälan gjorts hålls ett tekniskt samråd. Då går man igenom hur uppförandet av byggnaden ska planeras och organiseras, förslag på kontrollplan samt handlingar i övrigt. I denna del stäms föreslagen lösning av mot Boverkets byggregler (BBR).

I prövningen ska även en bedömning göras så att betydande olägenheter för omgivningen inte ska uppstå. Hänsyn ska bl.a. tas till de förhållanden som råder på platsen. I kraftig sluttande terräng är det naturligt att dagvatten från en högre belägen tomt i viss utsträckning rinner ner över lägre belägna tomter, till vilket hänsyn behöver tas.

En detaljplan kan föreskriva lokalt omhändertagande av dagvatten. Då provas nyttjanderätten och markens lämplighet. Den tekniska utformningen bevakas sedan inom ramen för bygglovsprocessen.

I samband med att bygglov ges upprättas en kontrollplan. Ett avsnitt i kontrollplanen bör behandla hur dagvattnet ska hanteras. Vid byggsamrådet bör omhändertagandet av dagvattnen diskuteras. Om hanteringen inte uppfyller planbestämmelserna bör startbesked inte utfärdas."

Övriga synpunkter

Under styrgrupp på framsidans insida anges Karl Blad som chef för Mark och exploatering, Karl Blad arbetar som chef på avdelningen Gata och park på Samhällsbyggnad Gävle.

Samhällsbyggnad Gävle

Eva Jackson
Förvaltningschef

Klara Wirdby
Samhällsbyggnadsstrateg

Sändlista

Kommunstyrelsen; kommunstyrelsen@gavle.se